



## AUKŠTI SVEČIAI

Spalio 24-27 dienomis Europos rekonstrukcijos ir vystymosi banko (EBRD) kvietimu Londone lankėsi Vytautas Pakalniškis — Ministro pirmininko pavaduotojas, Teisingumo ministras; Algirdas Saudargas — Užsienio reikalų ministras; Halina Kobeckaitė — Tautybių departamento generalinė direktorė; Pranas Kūris — Valstybės patarėjas, ir Vilemas Vadapalas — Vyriausybės patarėjas tarptautinių santykių klausimais. Atvykusiais rūpinosi Kęstutis Stankevičius — Lietuvos informacinio biuro Londone vadovas. To paties banko kvietimu į Londoną taip pat atvyko Latvijos ir Estijos delegacijos.

Spalio 25 d. Londone juos pasitiko EBRD banko prezidentas Jacques Attali ir kiti banko pareigūnai. Visą dieną trukusiame pasitarime buvo svarstoma: tautinių mažumų pilietinės teisės, EBRD banko politiniai įsipareigojimai bei galimybės. Pasitarimų pabaigoje kalbėjo Hans Peter Furrer, Europos Tarybos politinių reikalų direktorius ir Andre Newburg, EBRD banko generalinis patarėjas.

Spalio 27 d. visi Lietuvos Respublikos delegacijos nariai išskrido į Varšuvą. A. Saudargas Londone išbuvo iki spalio 29 dienos.

ELR

## LIETUVA — ŠIAURĖS ATLANTO ASAMBLĖJOS NARĖ

Spalio 22 d. Madride savo darbą baigė Šiaurės Atlanto Asamblėjos (ŠAA) 37-oji sesija, kurioje svarstyti Europos saugumo ir ekonominio bendradarbiavimo klausimai. Joje dalyvavo Lietuvos Respublikos krašto apsaugos ministras Audrius Butkevičius.

Spalio 21 d. Ispanijos senato rūmų salėje ŠAA plenariniame posėdyje šalia 25 tikrųjų ir asocijuotųjų narių valstybių vėliavų suplevėsavo ir Lietuvos trispalvė. Į šią parlamentinę organizaciją Lietuva, Latvija ir Estija priimtos asocijuotųjų narių teisėmis. Šią žinią asamblėjai paskelbė ŠAA prezidentas Ch. Roze.

Asamblėja priėmė plačią rezoliuciją „NATO po Sovietų Sąjungos“, kurioje ŠAA dalyviai kreipiasi į Baltijos valstybes, „išreikšdami savo pasitenkinimą procesu Rytų Europos šalyse, jų demokratinę struktūrą konsolidavimu ir sveikindami Estijos, Latvijos ir Lietuvos sugrįžimą į laisvų tautų bendriją“.

ŠAA rezoliucijoje atspindėjo ankstesnėje diskusijoje bei plenariniame posėdyje Lietuvos krašto apsaugos ministro A. Butkevičiaus ir kitų Baltijos šalių delegacijų narių primygtinis reikalavimas dėl Sovietų armijos išvedimo. Joje sakoma: „...kaip galima greitesnis Sovietų armijos išvedimas iš Estijos, Latvijos ir Lietuvos paspartintų laisvų Baltijos tautų suverenumo įtvirtinimą“.

A. Butkevičius ir Lietuvos Respublikos Aukščiausiosios

## SVEIKINAME AMBASADORIŲ!



Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministras pranešė, kad spalio 23 d. Lietuvos Respublikos Aukščiausiosios Tarybos Prezidiumas patvirtino Vincą Balicką Lietuvos Respublikos nepaprastuoju ir įgaliotuoju ambasadoriumi prie St. James's Court. Nuotraukoje (iš kairės): A. Saudargas, S. Balickienė ir V. Balickas.

## PASKIRTAS ATSTOVAS

Lietuvos nepriklausomybės atkūrimas sukėlė daug pasikeitimų ir Lietuvoje, ir užsienyje. Neseniai gavome žinią, kad Lietuvos Respublikos ministras pirmininkas G. Vagnorius paskyrė Šveicarijos lietuvių bendruomenės pirmininką N. Prielaidą Lietuvos atstovu specializuotose Jungtinių Tautų agentūrose — mat Niujorke yra JT politinis centras, o specializuotos organizacijos turi savo būstines Ženevoje. Gavęs įgaliojimus, N. Prielaida juos įteikė Tarptautinei Darbo organizacijai, Tarptautinei Pašto Sąjungai ir Tarptautinei Telekomunikacijos Organizacijai, į kurias Lietuva jau priimta tikraja nare. Taip pat užmegzti ryšiai dėl įstojimo į Tarptautinę Sveikatos, Meteorologijos ir Patentų Organizacijas. Visi formalumai turi būti išspręsti artimoje ateityje.

Spalio 10-14 d. Šveicarijoje TELEKOM parodos proga taip pat lankėsi Lietuvos ryšių ministras Kostas Birulis, kuris ten pasirašė keletą sutarčių su užsienio firmomis dėl Lietuvos telekomunikacijos tinklo sumoderninimo ir pašto ryšio koordinavimo.

„EL“ inf.

Tarybos pirmininko padėjėjas Ramūnas Bogdanas susitiko su NATO generaliniu sekretoriumi M. Verneriu. Pokalbyje aptarti Lietuvos bendradarbiavimo su NATO klausimai.

Asamblėjos metu Lietuvos delegacija taip pat susitiko su Ispanijos karaliumi Chuanu Karlosu Pirmuoju, kuris neoficialiai pareiškė norą apsilankyti Lietuvoje.

URM informacija

## BALTIJOS VALSTYBIŲ TARYBOS POSĖDIS

Spalio 5 dieną Vilniuje įvyko Baltijos valstybių tarybos posėdis. Delegacijose, kurioms vadovavo Lietuvos, Estijos ir Latvijos respublikų Aukščiausiosios Tarybų pirmininkai V. Landsbergis, A. Riutelis ir A. Gorbunovas, buvo Baltijos valstybių vyriausybės vadovai, užsienio reikalų ministrai, kiti atsakingi pareigūnai.

Priimtas komunikatas, kuriuo Baltijos valstybių taryba pavedė užsienio reikalų ministerijoms sudaryti nuolat veikiančią darbo grupę, kuri sėkmingai keistųsi informacija, parengtų suderintas užsienio politikos nuostatas ir, iki bus sudarytas Baltijos valstybių tarybos sekretoriatas, rengtų Baltijos valstybių tarybos pasitarimus.

Nutarta sušaukti Baltijos valstybių Aukščiausiosios Tarybų delegacijų bendrą pasitarimą 1991 metų lapkričio 8-9 dienomis Taline, kad būtų kartu parengti tolesnio tarptautinio bendradarbiavimo nepriklausomybės sąlygomis principai ir sukurtos Baltijos valstybių saugumo garantijos. Kiekvienos valstybės delegaciją sudarys 15 deputatų.

Priimtas Baltijos valstybių tarybos pareiškimas dėl nedelsiamo SSSR kariuomenės išvedimo iš Lietuvos, Estijos ir Latvijos.

Kitame pareiškime Baltijos valstybių taryba pasveikino Jungtinių Amerikos Valstijų prezidento G. Bush naują iniciatyvą sumažinti branduolinės ginkluotės kiekį ir atitinkamai — tarptautinę konfrontaciją. Pareiškime primenama, jog Lietuvos ir Latvijos Respublikos prisijungė prie Konvencijos dėl branduolinio ginklo neplatinto,

o Estijos Respublika pasirengusi tai padaryti artimiausiu metu.

Rezoliucijoje „Dėl bendros Baltijos valstybių saugumo sistemos“ pareiškiamas tikslingumas aktyviai dalyvauti saugumo ir bendradarbiavimo Europoje pasitarimo struktūrose, taip pat koordinuoti Baltijos valstybių saugumo sistemas.

ELTA

## ISTEIGTAS YPATINGŲ TYRIMŲ BIURAS

Lietuvos Aukščiausiosios Tarybos Prezidiumas spalio 25 d. įsteigė Ypatingųjų Tyrimų Biurą, kuris tirs karinius nusikaltimus, įvykdytus Lietuvoje.

Šis biuras, tiesiogiai pavaldus Lietuvos generaliniam prokurorui, užsiims karinių nusikaltimų klausimais ir bendradarbiaus su atitinkamomis kitų kraštų žinybomis, dalinsis informacija ir talkins jų atstovams Lietuvoje. Tai yra valdžios atsakymas į Lietuvai iškeltus kaltinimus, kad Respublika reabilituoja karo nusikaltėlius.

Nepatvirtintomis žiniomis, šis biuras gali neapsiriboti nacių okupacijos metu vykdytais nusikaltimais, bet gali tirti ir sovietų okupantų bei jų kolaborantų nusikalstamą veiklą Lietuvoje.

Spalio 20 d. Lietuvos generalinis prokuroras Artūras Paulauskas su Australijos generalinio atornėjaus departamento ypatingųjų tyrimų skyriaus direktoriumi G. Blewitt pasirašė „Sutartį dėl savitarpio teisinės pagalbos ir bendradarbiavimo persekiojant karinius nusikaltėlius“.

LIC

## LIETUVOJE

### Susirūpinimas dėl Ignalinos

Londono „The Independent“ spalio 22 d. pranešė, kad Lietuvoje kyla susirūpinimas dėl Ignalinos atominės jėgainės, statytos pagal Černobylio pavyzdį. Ji yra labiausiai nepriimtinas Sovietų okupacijos palikimas.

Žaliųjų pakraipos lietuviai sutinka, kad ta jėgainė (gaminanti daugiau nei ketvirtadalį Respublikoje naudojamų energijos, be to, eksportuojanti elektrą į Baltarusiją ir Kaliningrado sritį) negali būti tuoj pat uždaryta. Bet jie reikalauja, kad jėgainės darbas būtų reikiamai tikrinamas ir kad saugumo rekomendacijos, kurias buvo padariusi Tarptautinė atominės energetikos agentūra, būtų paskelbtos viešumai.

Gyventojams protestuojant, Ignalinos jėgainės plėtimas 1989 metais buvo sustabdytas, pastačius tik du pirmuosius reaktorių. Dabar pavojus kyla iš pirmojo reaktoriaus, kuris esąs jau pasenęs.

### Kelio ženklų tvarkymas

Vyriausybė įsakė Susisiekimo ministerijai, kad iki š.m. lapkričio 4 dienos kelio ženklai būtų parašyti lietuvių kalba. Tarptautiniuose ir turistiniuose maršrutuose ženklų užrašai greta lietuvių kalbos gali būti pateikiami ir kita kalba, tačiau ne daugiau kaip dviemis kalbomis.

### Lietuva — UNESCO narė

Spalio 15 dieną Paryžiuje vykusioje Jungtinių Tautų švietimo, mokslo ir kultūros organizacijos UNESCO konferencijoje Lietuva buvo priimta tos organizacijos nare. Salėje greta kitų vėliavų suplevėsavo ir Lietuvos trispalvė. Priėmimo ceremonijoje dalyvavo Lietuvos delegacija, vadovaujama kultūros ir švietimo ministro D. Kuolio.

### Lietuviškas traktorius

Šiaulių mechaninės gamyklos bazėje surinktas pirmas lietuviškas traktorius, sukurtas pagal Prano Milčinausko projektą. Traktoriukas sveria 650 kilogramų, jo ilgis — 1.26 metro, plotis — 1 metras, aukštis — 90 centimetrų. Traktorius sunaudoja 3 litrus benzino per valandą. Jis yra patogus darbui sode ar sodybiniame sklype. Jo gamyba nesudėtinga.

### Gintarinės ledi išpažintis

„Politikos“ žurnalo leidykla išleido Kazimieros Prunskienės knygą „Gintarinės ledi išpažintis“. Buvusi Lietuvos ministrė pirmininkė aprašo savo vizitus į įvairias šalis, savo veiklą Sąjūdyje, darbą Lietuvos vyriausybėje ir savo asmeninį gyvenimą. Knyga iliustruota nuotraukomis.

### Nauji ministrai

Aukščiausioji Taryba spalio 10 dieną tarptautinių ekonominių santykių ministru išrinko Vytenį Aleškaitį, ekonomistą matematiką, gimusį 1953 m. Vilniuje.

Krašto apsaugos ministru išrinktas Audrius Butkevičius, gimęs 1960 m. Kaune. Jis yra baigęs Kauno medicinos institutą; nuo 1990 m. — Krašto apsaugos departamento direktorius.



## Žemė: atgausime arba pirsime

Priėmus pagrindinius žemės ūkio reformos įstatymus, daugumai Lietuvos žmonių atsirado galimybė realiai atgaivinti žemės ūkį. Reabilitavus žemę, t.y. suteikus jai kitokį statusą, jos įsigyti panorė ne tik kaimo, bet ir miesto žmonės.

Žemė įsigyjama, kai grąžinama nuosavybės teisė į ją arba tiesiog perkama iš valstybės.

Žemės reformos įstatymas nustatė, kad žemė privatinė nuosavybėn gali būti įsigyjama privačiam ūkiui steigti, kitai žemės ūkio veiklai, individualioms (personalinėms) įmonėms, privačių namų valdoms, sodininkų bendrijų narių sodo sklypeliams bei kitai įstatymų neuždraustai veiklai.

Pažymėtina, kad žemė abiem jos įsigijimo būdais suteikiama tik pasirengusiems ūkininkauti asmenims. Apie tai, kaip pilietis yra pasiruošęs ūkininkauti, sprendžia žemės reformos tarnyba.

Svarbu akcentuoti, kad žemė privatinė nuosavybėn suteikiama tik nuolatos Lietuvos Respublikoje gyvenantiems jos piliečiams, kurie pateikia pilietybę patvirtinantį dokumentą.

Žinotina, kad žemės reforma bus vykdoma pagal žemės reformos žemėtvarkos projektus. Bus atsižvelgiama į pageidaujančių įsigyti žemę fizinių ir juridinių asmenų interesus, žemės reformos tarnybų siūlymus.

Neturėjusieji žemės ją galės išsipirkti per 25 metus Vyriausybės nustatyta tvarka. Fiziniai ir juridiniai asmenys, pageidaujantys įsigyti žemės ūkinei ar kitai veiklai, prašymus pateikia vietos apylinkės, kurioje yra sklypas, žemės reformos tarnybai.

Savininkui arba paveldėtojams grąžinamas turėto dydžio žemės sklypas, bet ne didesnis kaip 50 hektarų.

Nuosavybės teisė į žemę grąžinama buvusiam žemės savininkui, jei jis yra Lietuvos pilietis ir nuolat gyvena Lietuvoje.

Mirus savininkui, nuosavybės teisė į žemę išlieka jo vaikams (įvaikiams), tėvams (įtėviams) ir sutuoktiniui jau minėtomis sąlygomis.

Buvusių savininkų vaikaičiams žemė suteikiama neatlygintinai, jeigu Lietuvos Respublikos įstatymo „Dėl piliečių nuosavybės teisių į išlikusį nekilnojamąjį turtą atstatymo tvarkos ir sąlygų“ įsigaliojimo dieną (1991.08.01.) nebėra gyvo to iš jų tėvų, kuris būtų turėjęs teisę į nuosavybės grąžinimą, ir jei vaikaičiai pagal to įstatymo 4 straipsnio sąlygas dirba žemę arba grįžta ūkininkauti.

Lietuvos piliečiai žemei pirkti gali panaudoti jiems skirtas valstybines vienkartinės išmokas, tikslines kompensacijas ir papildomas išmokas.

Grąžinta arba vietoj jos suteikta kita žemė turi būti naudojama pagal tikslinę paskirtį ir negali būti parduodama, įkeičiama ar kitokiu būdu perleidžiama, išnuomojama penkerius metus nuo žemės grąžinimo ar kito sklypo suteikimo datos.

Asmenų, kuriems pripažįstama nuosavybės teisė į žemę, motyvuotu prašymu šios teisės realizavimas gali būti atidėtas iki 5 metų. Jeigu per metus nuo žemės sklypo perdavimo asmuo nepradeda ja naudotis pagal paskirtį, žemė paimama į žemės reformos fondą, išmokant savininkui kompensaciją.

Paminėsiu, kad apylinkių žemės reformos tarnybos turi nustatyti ir suregistruoti asmenis, pageidaujančius įsigyti žemės, miško ir kito nekilnojamo turto, iki 1991 m. gruodžio 31 d., o eksperimente dalyvaujančiuose ūkiuose — iki 1991 m. lapkričio 1 d.

**Albinas Raudonius,**  
Žemės ūkio ministerijos  
juridinio skyriaus viršininkas

### LIETUVA DALYVAUS OLIMPIADOJE

Rugsėjo 17 d. Lietuvą priėmus į Tarptautinį olimpinį komitetą, mūsų tėvynės sportininkai jau dalyvaus 1992 m. žiemos ir vasaros žaidynėse.

Spaudoje pasirodė daug įvairių prognozių, mūsų slidininkus, lengvaatlečius, dviratininkus ir kitų sporto šakų atstovus net patalpinant tarp favoritų.

Mėginau ir aš spaudoje pasvarstyti, paminėdamas šių metų geriausią pasaulio disko metiką R. Ubartą, jo konkurentą A. Kidyką, ėjikus Eidikytę ir Kazlauską, šuolininką į aukštį Verkį, slidininkus — ypač V. Vencienę.

Mano suminėtas pavardes papildė žinomas sporto veteranas ats. kpt. Bronius Keturakis, įrašydamas dar šiuos sportininkus: rutulio stūmiką S. Kleizą, kurio 20.67 m. tolio rezultatas buvo pasiektas Pasaulio lietuvių žaidynėse. Geriausiųjų 1991 m. rutulio stūmikų lentelėje S. Kleiza užima ketvirtą vietą.

Toliau, A. Mikelytė. Ji gegužės mėnesį Kaune numetė diską 65.12 m. Šio rezultato vokiečių spauda nenurodo, pažymėtas kitas — 64.32 m., kuris jai užtikrintų penktą vietą Europoje ir 12-ąją pasaulyje.

Didelis ačiū sporto veteranui Br. Keturakiui už pastabas ir pataisas. Aš manau, kad iki 1992 m. vasaros daug kas gali pasikeisti, nes Lietuva į žiemos olimpiadą numato siųsti 5-6 dalyvius, o į vasaros Barselonoje — net 20-30. Vieno sportininko pasiuntimas kainuoja apie 10 tūkstančių dolerių. Tačiau tai yra mūsų garbės reikalas — juo labiau, kad didelę finansinę pagalbą Pabaltijo sportininkai gaus iš specialaus tarptautinio olimpinio fondo.

Tikimės, kad abeiose žaidynėse lietuviai „nuskins“ bent keletą medalių, o mūsų trispalvė bus iškelta laimėtojų pagerbime. O gal net išgirsime ir Lietuvos himną, laimėjus pirmą vietą?..

Jau pradėti pasiruošimai olimpiadai. Artimiausiu metu Lietuva turėtų paskelbti dalyvių sąrašą. Įdomu, ar mes dar spėsime į kvalifikacines krepšinio rungtynes, kadangi šioje sporto šakoje esame rimti kandidatai bent bronzos medaliui.

Vokiečių spauda pranešė, kad ir Armėnijos olimpinis komitetas padavė prašymą tarptautiniam olimpiniam komitetui dėl įstojimo. Tačiau daug vilčių armėnai neturi. Vokiečių spauda dar pažymi, kad iš buvusių sovietinių respublikų tik Lietuva, Latvija ir Estija buvo priimtos kaip nepriklausomos valstybės. Be to, jos dar prieš Antrąjį pasaulinį karą buvo tarptautinio olimpinio komiteto narės ir buvo laimėjusios aukso, sidabro ir bronzos medalius (tai buvo Latvijos ir Estijos pasiekimai).

**K. Baronas**

## SKAITYTOJŲ LAIŠKAI

### LAIŠKAS IŠ KAIMO

Mes čia, kaime, labai dėmesingai dieną ir naktį sekėme istorinius įvykius Sovietų Sąjungoje, po kurių subyrėjo sovietinė imperija. Po ilgų vergijos metų mūsų brangi Tėvyne atgavo laisvę. Netrukus Baltijos šalys buvo priimtos į pasaulio valstybių šeimą.

Po sunkių priespaudos metų, Lietuva bando atstatyti sugriautą krašto ekonominį, politinį ir socialinį gyvenimą. Tam reikalingi ne tik dideli finansiniai resursai, bet taipogi daug pasisventusių, patyrusių žmonių, kurie sugebėtų tą atkūrimą įgyvendinti. Be abejonės, dabartinė Lietuva skiriasi nuo 1918 metų Lietuvos, turi daug gabių sūnų, bet nereikėtų pamiršti, kad jau dvi kartos buvo auklėjamos marksizmo-leninizmo dvasioje, ir jiems bus nelengva persiorientuoti. Vertėtų paminėti vieną šveicarą, kuris atvykęs į Rytų Vokietiją, jau susijungusią su Vakarų Vokietija, direktoriauti vienoje įmonėje, rašo, kad sovietinė okupacija sužlugdė vietinių vokiečių sąžiningumą ir etikos jausmą. Jie buvo auklėjami apgaudinėti valstybę ir darbovietę, ir laikėsi šio įpročio jau suvienytoje Vokietijoje. Bet, pamatę, kad tik sąžiningai ir sunkiai dirbdami jie pasivys savo Vakarų brolius, po metų jie ne tik susilygino, bet ir pralenkė vakariečius. Manau, kažkas panašaus gali įvykti ir Lietuvoje.

Mums, Vakaruose gyvenantiems lietuviams, kartais labai sunku suprasti pas mus atvykusius tautiečius. Jiems dažnai atrodo, kad tos gėrybės, kurias jie čia mato, yra lengvai gaunamos. Daugelis pamiršta, kad po karo Vakaruose įsikūrę tautiečiai praleido sunkias ir varginančias valandas dirbdami anglių kasyklose, žemės ūkyje, fabrikuose ar kur kitur. Kad tik sąžiningu darbu bei sumanumu čia Vakaruose mes pasiekėme tokį gyvenimo lygį.

Mes dažnai galvojame, kaip galėtume padėti mūsų tėvynei ir ten gyvenantiems mūsų broliams. Žinoma, sunčiame siuntinius, aukojame įvairiems fondams, bet tai tėra lašas jūroje, kiek visam kraštui dabar reikia. Reikia tikėtis, kad Vakarai suteiks Baltijos valstybėms finansinę ir kitokią paramą, kad atsirastų įvairių užsienio firmų, kurios investuos savo kapitalą į Lietuvos ūkį. Grįžtant prie užsienyje gyvenančių lietuvių paramos, gal vertėtų prisiminti 1920 metais JAV vykdomą „Lietuvos laisvės paskolą“, kuri, kiek žinau, turėjo neblogą pasisekimą. Dabar užsienyje gyvena nemažai pasiturinčių lietuvių, kurie dėl vieno ar kito priežasčių nenori aukoti esantiems fondams. Jeigu Lietuvos vyriausybė paskelbtų panašią paskolą ir per savo pasiuntinybes bei įvairias organizacijas parduotų paskolos ląstus, tai surinktų nemažą paramą Lietuvos išdui, galėtų greičiau modernizuoti Lietuvos gyvenimą.

Buvo įdomu skaityti estų leidžiamą savaitraštį „Baltic Independent“, kuriame rašoma, kad Lietuvoje bus eksploatuojami 9 naftos gręžiniai, kuriuose yra apie 16 milijonų tonų naftos. Geologai apskaičiavo, kad kontinente (ne jūroje) Lietuvoje yra apie 60 milijonų tonų naftos.

Pranešama, kad švediška bendrovė tam reikalui pasisūlė investuoti 52 milijonus dolerių, bet su sąlyga, kad jiems bus leista tuos gręžinius eksploatuoti 22 metus. Švedai mano, kad investicijos atsipirktų per 10 metų. Tai nepaprastai svarbi naujiena. Reikia tikėtis, kad Lietuvos vyriausybė be švedų pagalbos taipogi prašys pasiūlymų ir iš kitų naftos eksploatavimo firmų — pavyzdžiui, British Petroleum, Shell, Rargel Oil, Enterprise Oil ir t.t. Tada būtų galima pasirinkti kraštui tinkamiausią ir pelningiausią pasiūlymą.

Anksčiau minėtas savaitraštis taip pat rašo, kad visos trys Baltijos valstybės siekia kuo greičiau įsivesti nuosavą valiutą. Svarstoma, kad jau po Naujų Metų Lietuva turėtų litą. Tai būtų didelis žingsnis į priekį, ypač dabar, kai Sovietų Sąjungoje infliacija yra netoli 1000 procentų. Bet tai padaryti bus nelengva, kol Lietuvoje yra apie 90 000 sovietų kareivių ir kitokių imigrantų. Ekonomistai mano, kad keičiant valiutą, geriausių rezultatų yra pasiekusi Vokietija 1948 metais. Tikiuosi, kad mūsų finansistai su vokiečių reforma bus susipažinę.

Mums, užsienyje gyvenantiems lietuviams, būtų įdomu gauti daugiau žinių apie tai, kas ir kaip Lietuvoje vyksta. Minėtame estų savaitraštyje skaičiau, kad visos trys Baltijos valstybės Taline pasirašė sutartį dėl pirminės svarbos darbų modernizuojant gyvenimą. Pirminybė skiriama telekomunikacijoms, „Baltijos keliui“, žemės ūkio mašinų fabriko statybai, cukraus, naftos tiekimui. Susitarta dėl muitų ir vizų. Taip pat buvo pranešta, kad visų trijų valstybių ministrai pirmininkai tarėsi su IMF (Tarptautiniu valiutos fondu), Pasauliniu banku ir kitomis tarptautinėmis finansinėmis institucijomis dėl paskolų. Taline įvyko ir ekonominė konferencija, kurioje be Baltijos valstybių taipogi dalyvavo Rusija, Ukraina, Baltarusija, Armėnija, Moldova ir Azerbaidžanas.

Buvo įdomu sužinoti, kad per paskutines varžytines Kaune parduotuvė netoli stoties buvo parduota už 4 535 000 rublių, o nedidelė krautuvė Vilniuje — už 1 102 000 rublių. Turint galvoje Lietuvoje mokamas algas, kyla klausimas, iš kur atsiranda asmenys su tokiais pinigais?

Taline rusų kalba leidžiamo laikraščio „Estonia“ korespondentas kalbėjosi su Rusijos migracijos tarnybos direktoriumi. Pastarasis pranešė, kad į Rusijos federaciją sugrįžo apie 200 000 rusų. Jis taip pat sakė, kad gauna labai daug laiškų — ir ypač iš Lietuvos rusų, kurie nori sugrįžti į savo tėvynę.

**Petras Varkala**

### RINKLIAVA LIETUVAI?

Praėjo metai nuo to, kai „EL“ buvo atspausdintas mano pasiūlymas Anglijos lietuvių tarpe pravesti piniginę rinkliavą Lietuvai. Nors pakartotinai prašiau, bet tokia rinkliava iki šiol neįvyko. Kodėl laukiama? Lietuvai parama yra reikalinga dabar, šiuo ypatingai svarbiu laiku.

**J. Domeika, Anglija**

### REMKIME — PAGALBOS LIETUVAI FONDA!

*Aid Lithuania Fund (ALF)*

### REMKIME LIETUVOS SPORTININKUS

Pranešame, kad Tarptautinio olimpinio komiteto sprendimu Lietuvos tautinis olimpinis komitetas *de jure* ir *de facto* reintegruotas į tarptautinį olimpinį judėjimą, mūsų sportininkai pakviesti dalyvauti 1992 metų Olimpinėse žiemos (Albervilyje) ir vasaros (Barselonoje) žaidynėse. Po 64 metų pertraukos Olimpinėse žaidynėse vėl suplevėsuos nepriklausomos Lietuvos vėliava.

Lietuvoje yra stiprių sportininkų, kurie gali gražiai reprezentuoti mūsų šalį. Lietuvos olimpinę delegaciją Albervilyje sudarys apie 15 žmonių, jų tarpe 4-6 sportininkai, 4-5 jų treneriai ir gydytojai.

Į Barselonos olimpinės žaidynės rengiasi Lietuvos vyrų krepšinio rinktinė (18 žmonių), lengvosios atletikos, plaukimo, irklavimo, gimnastikos, bokso, dviračių sporto atstovai — iš viso 40 sportininkų. Be to, su delegacija reikės vykti treneriams, gydytojams, žurnalistams, vadovams.

Lietuvos olimpinės delegacijos parengimui ir dalyvavimui Olimpinėse žaidynėse reikia nemažų lėšų. Pagalbą pažadėjo Lietuvos Vyriausybė, dalį išlaidų ant savo pečių imasi Tautinis olimpinis komitetas. Tačiau be mūsų tautiečių paramos bus labai sunku išsiversti. Vieno dalyvio nusiuntimas į Albervilį kainuos apie 5000 dolerių, o į Barseloną — 10 000 dolerių.

Lietuvos tautinio olimpinio komiteto ir Lietuvos sportininkų vardu mes prašome ir tikimės Jūsų geranoriškos paramos, kuri būtų labai reikšminga.

Visos lėšos Lietuvos olimpinės delegacijos parengimui ir nusiuntimui į Olimpinės žaidynės kaupiamos Lietuvos tautinio olimpinio komiteto valiutinėje sąskaitoje Nr. 67084149 Lietuvos banko Valiutinių operacijų departamente (Totorių 4, 2629 Vilnius, Lithuania).

**Artūras Poviliūnas**

*LTOK prezidentas*

**Janis Grinbergas**

*LTOK Generalinis sekretorius*

**Petras Statula**

*LTOK direktorius*

### PAGALBA LIETUVAI

Lietuva vėl yra nepriklausoma valstybė! Tačiau dabar prasideda nelengvas ekonominio atstatymo ir vystymosi laikotarpis. Šiuo metu Lietuvai būtų ypač naudinga pasisemti žinių apie ką ir kaip geriau daryti. Lietuvai daug gali padėti tie, kurie moka kalbą ir žino jos papročius bei kultūrą, tai yra užsienio lietuviai.

Tai gerai suprato Purdue University Calumet kancleris dr. James Yackel, kuris nori sudaryti užsienio lietuvių — biznio, ekonomikos, viešosios administracijos specialistų, norinčių padėti Lietuvai, sąrašą. Šie žmonės bus kviečiami dalyvauti specifiniuose Lietuvoje vykdomuose projektuose.

Jeigu jūs turite patirties biznio, ekonomikos, viešosios administracijos srityse ir norėtumėte suteikti praktinę pagalbą Lietuvai, rašykite ar skambinkite: dr. Feliksas Palubinskas, Purdue University Calumet, Hammond, IN 46323, USA; tel.: (219) 989-2607, (219) 989-2388.



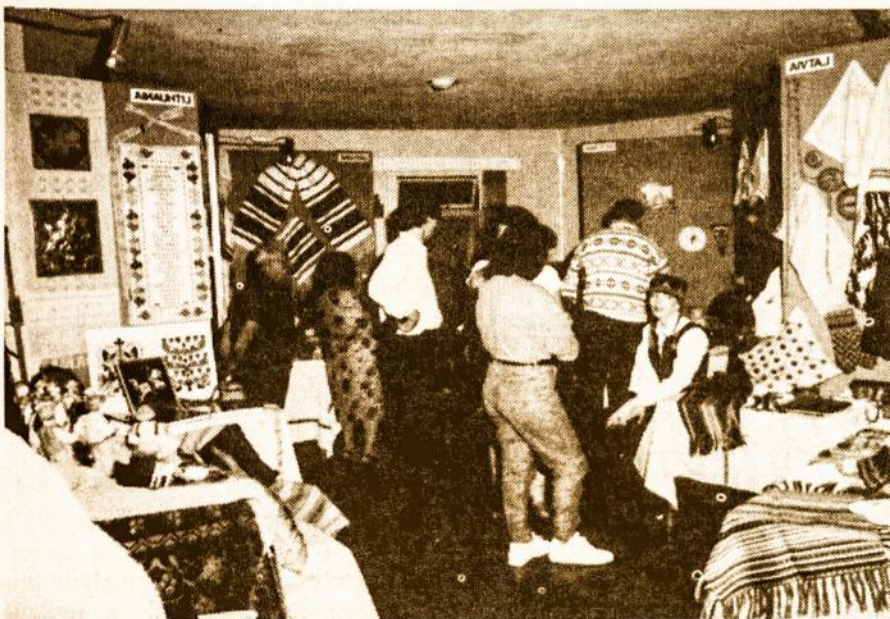
## ŽMONĖS IR ĮVYKIAI



Spalio 26 d. Wolverhamptone įvyko DBLS Tarybos metinis suvažiavimas. Nuotraukoje — Tarybos prezidiumas. Iš kairės: A. Podvoiskienė, pirmininkas K. Baublys ir G. Ivanauskienė.



Jaunimo sąjungos pirmininkas P. Markevičius džiaugiasi, gavęs 1000 svarų čekį — DBLS auką paremti vykstančius į VII-įjį PLJ Kongresą. Nuotraukoje (iš kairės): K. Baublys, E. Šova, P. Markevičius ir K. Tamošiūnas.



Rankdarbių paroda Latvų klube Nottinghamame (rugsėjo 13 d.). Lietuviškus dirbinius eksponavo G. Zinkuvienė, R. Popikienė ir E. Vainorienė. Parodą organizavo „Grene“ komitetas.

### GRAŽI DOVANA KIEKVIENAM!

„Europos Lietuvio“ 1992 m. sieninis kasdien nuplėšiamas kalendorius yra graži dovana bet kur gyvenančiam lietuviui.

Prie kartoninės plokštės prisegtuose 345 lapeliuose prirašyti tūkstančiai lietuviškų žodžių apie mokslą, literatūrą, liuanistiką ir šiaip įdomumus sudaro malonų pasiskaitymą.

Ryškiais skaičiais sužymėtos dienos yra aiškios jaunam ir neklaidingos senesniui. Nepamirštos lietuviškos tautinės ir religinės šventės ir šventųjų bei tautiniai vardai.

Užsisakykite kalendorių dabar, kad galėtumėte jį Jums pasiųsti laiku, prieš Kalėdas.

Sieninio kalendoriaus kaina £7.50 su persiuntimu. Nidos Knygų Klubo nariams ir „Europos Lietuvio“ skaitytojams papigintai — £6.50. Užsisakyti galima: „EL“ Administracija, 2 Ladbroke Gardens, London W11 2PT, England.

1992 m. sieninį kalendorių redagavo Natalija Gedvilaitė, atspausdintas Vilniuje.

### AUGA TELŠIŲ SEMINARIJA

Telšių seminarijos vicerektorius kun. J. Kauneckas rašo:

„Su džiaugsmu turiu pranešti, kad gavau... akinius. Labiausiai mus džiugina žinia apie tai, kad pas mus keliauja gera kopijavimo mašina. Tai iš tiesų klierikams sutaupys daug lėšų. Pirmakursiai šiuo metu jau apsirūpino medžiaga sutanoms. Tebėra problema su koloradkėmis, segtukais, juodais marškiniais. Taigi, vis reikėtų šiais dalykais klierikus pašelpti. Aš manyčiau, kad ateinantiems mokslo metams reikėtų gauti apie 100 metrų juodos medžiagos sutanoms.

Į pirmą kursą Telšiuose priėmėme 25 klierikus, tai dabar per tris kursus turime 68 (3 išvyko studijuoti į Romą, 3 išėjo į pranciškonų vienuolyną Kretingoje, 1 į kapucinų Dotnuvoje; atlikę noviciatą, jie žada sugrįžti tolimesnėms studijoms).

Jūs stebitės, kad dabar gaunate mažiau informacijos, negu Kronikos laikais. Tie, kurie rašydavo, dabar visai nebeteri laiko: reikia dirbti mokyklose ir pan. Be abejo, eiliniams kunigams anais draudimo laikais fiziškai buvo daug lengviau gyventi, daug mažiau darbo — nereikėjo eiti nei į mokyklas, nei į ligonines, nei į prieglaudas, nei bažnyčių statyti. Net ir veikliesiems todėl daugiau likdavo laiko rašymui.

Mūsų katalikų mokykla Telšiuose truputį plečiasi. Dabar jau turime 21 klasę (vietoje buvusių 18), mums atidavė buvusio vaikų darželio patalpas. Dabar turime virš 400 moksleivių. Iš viso Telšiuose yra apie 6000 moksleivių. Visose mokyklose dėsoma tikyba. Per vasarą ruošėme 100 katechetų Telšių, Mažeikių, Skuodo ir Akmenės rajonams.

Kaip ir Kaune, prie seminarijos turime nuolatinius aukštuosius trimečius kursus. Dabar jau mokomasi pirmame ir antrame kursuose. Į Telšių mokyklas dėstyti tikybos taip pat vaikščios visi mūsų seminarijos antro ir trečio kurso klierikai (43). Kol kas dar neaišku, bet atrodo, kad 70 proc. moksleivių lankys tikybos pamokas (mažesniųjų bemaž 100 proc.).

Gal kiek pagerės padėtis Klaipėdoje. Ten savo centrą steigia jėzuitai. Mūsų vyskupas A. Vaičius jiems perleidžia naująją šv. Juozapo Darbininko parapiją.

Telšių seminarijos klierikams galima padėti per Lietuvos Katalikų Religinę Šalpa, 351 Highland Blvd., Brooklyn NY 11207. Aukos nurašomos nuo mokesčių.

LIC

### NAUJAS ŽURNALAS

Lietuvos leidybinė firma „FD“ („Fantastika ir detektyvai“ bei „Gunda“ žurnalų leidėjai) pranešė, kad nuo lapkričio mėnesio išeis naujas žurnalas anglų kalba — „Window to Lithuania“. Šiame 48 puslapių mėnesiniame žurnale bus spausdinamos reklamos, biznio, socialinės ir psichologinės tematikos publikacijos, atspindinčios gyvenimo pokyčius nepriklausomoje Lietuvoje. Vieno egzemplioriaus kaina — 3.90 JAV dol.

Turintys klausimų bei pasiūlymų gali kreiptis tiesiogiai į leidėjus: M. Giedrys, Firma „FD“, Vėtrungės 18-20, Kaunas 233040, tel., fax.: (0127) 252095.

LIC

### ŽEMAITIJOJE

#### PAMINKLO ŠVENTINIMAS

Paskutiniai Šilalės rajono partizanai Petras Oželis (slapyvardis „Jaunutis“) ir Feliksas Urbonas (slapyvardis „Algirdas“) žuvo išduoti 1959 m. gegužės 4 dieną Kvėdarnos apylinkės Buišių kaime, Vandos ir Kazimiero Nogrių sodyboje. Šiemet Šilalės rajoninės ligoninės gydytojo Mečislovo Šiaudinio lėšomis pastatytas kryžius paskutinių Šilalės rajono partizanų žuvimo vietoje. Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjungos Šilalės skyriaus pirmininkas suorganizavo iškilmingą paminklo šventinimą ir partizanų paminėjimą. Kvėdarnos bažnyčioje klebonas Juozapas Vaičius aukėjo šventas Mišias už žuvusius partizanus. Po to, didelė minia žmonių nuvyko į partizanų žuvimo vietą. Prie ažuolo vainikais papuošto kryžiaus buvo padėta daugybė gėlių, garbės sargyboje stojo tautiškais rūbais pasipuošusios mergaitės ir Šilalės bei Klaipėdos krašto apsaugos uniformuoti vyrai. Iškilmingą susirinkimą pradėjo Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjungos Šilalės skyriaus pirmininkas Kęstutis Balčiūnas. Tada klebonas Juozapas Vaičius pašventino kryžių. Po to kalbėjo buvęs partizanas Leonas Laurinskas, kuris paragino Lietuvos jaunimą kovoti už Lietuvos laisvę ir nepriklausomybę, neklausyti bolševikinių propagandistų, Klaipėdos miesto Sąjūdžio pirmininko pavaduotojas Dionizas Varkalis, buvęs partizanų ryšininkas Alfonsas Jašinskas, buvęs partizanas Petras Žiauberis, žuvusio partizano brolis Leonas Urbonas ir sesuo Joana Oželytė, Klaipėdos krašto komendantas Norkus, Šilalės rajoninės ligoninės gydytojas Mečislovas Šiaudinis, liudininkė Vanda Nogrienė, Šilalės tarybos pirmininkas Antanas Bartkus. Padainavo Kvėdarnos tremtinių choras, o jo vadovė Regina Šimkūnienė padėklamavo eilėraščius. Iškilnių metu plazdėjo tautinės ir tremtinių vėliavos.

Kęstutis Balčiūnas

#### TAUTOS KANČIOS KOPLYČIA

Šią vasarą, birželio 23 dieną, liūdno sukakties proga — Rainių tragedijos penkiasdešimtmečio išvakarėse — Telšių rajone ant aukšto Rainių kalnelio buvo iškilmingai pašventinta Rainių koplyčia. Taip Žemaičių kultūros draugija įamžino Rainių kankinių atminimą. Tai kartu ir paminklas visoms lietuvių tautos patirtoms kančioms, jos stiprybei!

Koplyčią pašventino Žemaičių vyskupas Antanas Vaičius. Žemaičių kultūros draugija šią koplyčią tuometinėmis sąlygomis pastatė neįprastai greitai — per 14 mėnesių. Pinigus statybai aukėjo šimtai žmonių, įmonių, organizacijų. Nemaža parama gauta ir iš užsienyje gyvenusių lietuvių. Po 10 tūkstančių rublių paaukojo V. Doniela ir P. Donelienė iš Australijos. Dalį savo santaupų tam skyrė O. Jacekas iš Kanados, S. Karvelis iš JAV, D. ir E. Žemkalniai, J. Sungaila iš Australijos, L. Baltrušaitienė, V. Dobravolskienė, J. ir I. Nausėdos, B. Pabarčienė, V. Raudys, B. Raudytė-Stravinskienė, V. ir E. Šmukščiai, S. ir M. Tamulioniai iš JAV bei kiti.

Rainių koplyčioje ir toliau

### PRANCUZIJOJE

#### GRAŽI SUKAKTIS

1991 m. spalio 13 d. Prancūzijos lietuviai ir svečiai iš Lietuvos minėjo prelado Jono Petrošiaus 40 metų kunigystės sukaktį. Jį pagerbti Frances-Bourgeois mokyklos koplyčioje, kurioje lietuviai renkasi pirmais mėnesio sekmadieniais, atvyko daugiau nei šimtas žmonių. Kunigas J. Petrošius atnašavo šv. Mišias. Giesmes pravedė Rolandas Muleika, o vargonais akompanavo Giedrius Gabšys. Abu muzikai atvykę iš Lietuvos ir gilina savo žinias Paryžiuje. Po pamaldų mokyklos valgykloje įvyko bendri pietūs, buvo pasveikintas ir apdovanotas jubiliasas.

Gruodžio mėnesį kunigui J. Petrošiui sueis 70 metų. Jis gimė Žemaitijoje, Vainuto valsčiaus Užjūrio kaime, tarp dviejų bažnytkaimių — Pajūrių ir Žvingių. Buvo vyriausias aštuonių vaikų šeimoje. Kai J. Petrošius baigė pradžios mokyklą Žvingiuose, jį išsiuntė pas dėdę, kur jis su pusbroliais įstojo į Švėkšnos gimnaziją. Po ketverių metų tėvai jį perkėlė į Tauragės gimnaziją, kurią jis baigė 1941 metais. Vienerius metus J. Petrošius dėstė pradžios mokykloje Pajūralyje prie Kvėdarnos. 1942 metais jis įstojo į Telšių kunigų seminariją. Sovietams užėmus Lietuvą, jis pasitraukė į Vokietiją ir toliau ruošėsi kunigystei Eichstättėje ir Tübingene. Persikėlęs į Prancūziją, baigė Strasburgo kunigų seminariją ir 1951 m. liepos 16 d. buvo įšventintas kunigu. J. Petrošius įsipareigojo Gibrė Strasburgo vyskupijai, kol sugrįš į Telšių vyskupiją. Elzase kunigas J. Petrošius išbuvo ketverius metus, buvo našlaičių namų kapelionu Thanne ir lietuvių kapelionu Mulhouso apylinkėse, kur gyveno daug lietuvių, sugrįžusių iš svetimšalių legiono. 1955 metais kunigą J. Petrošių paskyrė lietuvių sielovada į Paryžių, kur jis jau darbuojasi 36 metus. Be religinės veiklos jam rūpi ir Lietuvos reikalai. Daugelį metų jis buvo lietuvių bendruomenės pirmininku, o dabar yra Prancūzijos lietuvių bendruomenės tarybos pirmininkas. Pas jį lankosi visi lietuviai — ir iš tėvynės, ir iš užsienio. J. Petrošius Paryžiuje suorganizavo įsimintinus renginius: dvi šv. Kazimiero sukaktis (1958 ir 1984 metais) ir Lietuvos krikšto 600 metų minėjimą. Daug prisidėjo prie Lietuvos katalikų bažnyčios kronikos garsinimo Prancūzijoje. Jo namai buvo lyg ir lietuvių informacijos biuras. Ieškodami informacijos apie Lietuvą, į jį kreipdavosi žurnalistai, rašytojai, dvasininkai. Jis kalbėdavo per radiją, dalyvaudavo TV laidose. Prelatas Jonas Petrošius yra labai gerai žinomas ir Lietuvoje.

ŽKI

vyksta apdailos darbai. Tvarkoma kankinių žudynių vieta. Kad visa tai būtų užbaigta dar trūksta apie 80 tūkstančių rublių. Žemaičių kultūros draugija laukia visų lietuvių paramos. Prašome prie to prisidėti ir visus lietuvius, kurie gyvena užsienyje. Bendromis jėgomis Rainių koplyčią padarytume Žemaitijos perlu, čia žmonės skubėtų nulenkti galvas prieš Aukščiausiąjį, žuvusiuosius, su brangiais žmonėmis pasidalinti skausmo ir džiaugsmo valanda.

Danutė Mukienė



# EUROPOS LIETUVIS

EUROPE'S LITHUANIAN — Lithuanian Weekly

REGISTERED AS A NEWSPAPER AT THE POST OFFICE

Printed and published by Lithuanian Association in Gt. Britain and Lithuanian House Ltd., 2 Ladbroke Gardens, London W11 2PT, England.

Tel.: 071-727 2470 Fax: 071-221 6164

Leidžia D. Britanijos Lietuvių Sąjunga ir Lietuvių Namų Akc. Bendrovė Londone.

Prenumeratos kaina metams: Didžiojoje Britanijoje — 20 svarų;

Vokietijoje — 77 DM. Visur kitur — 25 sv. (oro paštu).

Vienoje skiltyje įdėto skelbimo kaina 10 sv. už 25 mm. Didėsi skelbimai atitinkamai brangiau. Už laikraštį kieno nors spausdinamų skelbimų turinį nei leidėjai, nei redakcija nesiima atsakomybės.

Redaguoja redakcinis kolektyvas. Vyr. redaktorius Vladas Dargis.

Redakcija rankraščius taisy ir trumpina savo nuožiūra. Nepanaudoti rankraščiai, jei iš anksto nesusitarta, negražinami.

Atspausdinti straipsniai išreiškia autorių, ne redakcijos ir leidėjo nuomonę.

## Lietuvių Kronika

### KADA-KAS-KUR?

Lapkričio 1-3 d. — VLIKo seimas Jaunimo centre, 5620 So. Claremont Ave., Chicago, Ill, 60632, USA.

Lapkričio 2 d. — LSS Europos Rajono Vadijos posėdis Mančesteryje.

### AUKOS SPAUDAI

Kun. Fr. Skėrys — 20.00 DM  
K. Rozauskas — 4.00 sv.

### PAGALBOS LIETUVAI FONDAS (ALF)

Gautos šios aukos: 500.00 sv. — dr. K. Valteris; 100.00 sv. — M. Valikonis; 67.00 sv. — Škotijos lietuvių klubas; 50.00 sv. — V. Rudys; 20.00 sv. — Nijolė Pilcher; 20.00 sv. — Hodgetts Women Institute; 20.00 sv. — dr. John Reid.

Visiems aukotojams nuoširdžiai dėkojame.

**LLMM steigėjai, skulptorei ELENAI GAPUTYTEI mirus, dukrai Rūtai, jos vyrui Petrui Masteikui ir jų vaikučiams:**  
Vytui, Linui ir Romui  
reiškia gilią užuojautą  
**LLMM mokiniai ir mokytojai**

### MIRĖ E. GAPUTYTĖ

Spalio 4 d. Londone po sunkios ligos mirė skulptorė Elena Gaputytė. Velionės palaikai nuvežti į Lietuvą ir bus palaidoti Joniškėje prie motinos kapo. Lapkričio 7 d. 19 val. Vilniuje Arkikatedros šv. Kazimiero koplyčioje monsinjoras K. Vasiliauskas už Eleną laikys šv. Mišias, į kurias susirinks visi Elenutės draugai ir artimieji.

### NETEKOME E. GAPUTYTĖS

Prieš kelias savaites Londone mirė dailininkė-skulptorė Elena Gaputytė. Elena buvo mūsų vaikučių fondo didelė rėmėja ir daug padėjo garsinant vaikučių fondą tarp anglų. Jai labai rūpėjo Lietuvos vaikučiai, dar ir dabar iš jos draugų bei pažįstamų gauname aukas. Giliai liūdime netekę geros draugės ir reiškiamo gilią užuojautą jos dukrai ir šeimai.

Fondo sekretorė

## PAMALDOS

Nottingham — lapkričio 1 d. ir 2 d., 19 val., Židinyje.

Nottingham — lapkričio 3 d., 11.15 val., Židinyje, nuo kurio 12.15 val. autobusu ir kitaip vyksime melstis į lietuvių kapines.

Bradforde — lapkričio 3 d., 12.30 val.

Eccles — lapkričio 10 d., 12.15 val.

## NOTTINGHAME

### KULTŪRINĖ VEIKLA

„Tegyvuoja laisva Lietuva!“ Nesitikejome, kad šie žodžiai šiais metais taps realybe. Bet leninizmo totalitarinė ideologija sugriuvo kaip po žemės drebėjimo. Visas pasaulis pripažino nepriklausomas Baltijos valstybes.

Kaip ir kitose lietuvių kolonijose, televizija, spauda ir radijas rugpjūčio mėnesį lankėsi Nottingham. Teko atsakinėti į klausimus apie Lietuvos kovą už laisvę. Vietinė televizija net pasisiūlė važiuoti Lietuvon ir ten filmuoti įvykius.

Grene komitetas, jau penkerius metus vedantis kovą už Baltijos kraštų nepriklausomybę, suorganizavo keletą kultūrinių įvykių. Vietinė spauda plačiai rašė apie puikią rankdarbių parodą Latvių klubo patalpose. Tikimės, kad ateityje gražioje Nottingham pilyje miesto centre bus galima surengti platesnio masto liaudies rankdarbių iš Pabaltijo parodą. Ypatingai reikšmingos buvo rugsėjo 22-os ekumeninės pamaldos Nottinghamo katalikų katedroje.

Spalio 20 d. Grene suorganizavo vieną turiningiausių šokių ir muzikos festivalių. Dalyvavo jaunimo ansambliai „Bitė“ iš Latvijos ir „Kandali“ iš Estijos. Kadangi lietuviškos programos dalyviai paskutiniu momentu negalėjo atvykti, ją atliko Vida Gasperienė, akompanuojama pianistės Julie Horwill — ji padainavo lietuviškų dainų. Publikai labai patiko S. Šimkaus „Oi, greičiau, greičiau“, skirta kovotojams už laisvę, ir kitos dainos. Labai gražiai pasirodė ukrainiečių chorai ir šokių ansambliai. Ukrainiečių 400 žiūrovų salės patalpos buvo perpildytos žmonių. Dalyvavo vietiniai parlamentariai ir kiti svarbūs Nottinghamo apylinkės atstovai.

Reikėtų paminėti darbštų ir nepailstamą Grene komiteto pirmininką prof. David Regan, kuris šiais metais lankėsi Lietuvoje, Latvijoje ir Estijoje. Latvijos ir Estijos universitetuose jis pravedė seminarus, ir yra pakviestas tą patį atlikti Lietuvoje. Būdamas Latvijoje prof. David Regan organizavo vietinės mokyklos „school exchange“ su anglų mokykla Nottingham. Iš Latvijos atvyko mokinių autobusas, jie dalyvavo mūsų festivalyje. Po savaitės jie išvyko į Aberdeen — koncertuoti ir pabendrauti su vietine mokykla. Tikimės, kad atsiras galimybė suorganizuoti panašų apsikeitimą su Lietuvos mokyklinio amžiaus jaunimu.

Profesorius taip pat susitiko su Lietuvos AT pirmininku V. Landsbergiu, kai jis lankėsi Mančesteryje. Į šį susitikimą taip pat važiojo Pabaltijo kraštus daugelį metų uoliai rėmęs konservatorių MP Michael Knowles.

Grene komitetas gruodžio 29 d. organizuoja Kalėdines pamaldas St. Mary anglikonų bažnyčioje Nottinghamo senamiestyje. Pamaldose dalyvaus chorai ir solistai.

Vietinis DBLS skyrius, jauno pirminiko vadovaujamas, talkininkaujant moterų draugijai metų bėgyje surengė Joninių balių, ekskursiją į šąskrydį Bradforde ir rudens balių.

Vida Gasperienė

„EL“ REDAKCIJOS  
IR LIETUVIŲ NAMŲ  
TEL. NR. (071) 727 2470

## MANCHESTERYJE

### FILATELISTŲ SUSIRINKIMAS

Filatelistų draugijos „Vilnius“ pirmininkei R. Popikeinei atsistatydinus, rugsėjo 28 d. lietuviai filatelystai susirinko Mančesterio lietuvių klube išrinkti naują valdybą ir aptarti einamųjų reikalų. Po ilgų diskusijų ir atsižvelgus į mažą Draugijos narių skaičių, H. Vaineikis buvo išrinktas Draugijos reikalų vedėju, o S. Lauruvėnas ir toliau pasiliko Draugijos kasininku.

Buvo aptarti pašto ryšiai su Lietuva, o A. Podvoiskienė ir H. Vaineikis susirinkimo nariams parodė daug įdomių dabartinės laisvos Lietuvos vokių ir naujausių lietuviškų pašto ženklus.

### KARIUOMENĖS ŠVENTĖ

LKVS „Ramovė“ Mančesterio skyrius 1991 m. lapkričio 23 d. 18 val. Mančesterio lietuvių klube rengia Kariuomenės šventės minėjimą. Programoje: H. Vaineikio paskaita ir meninė dalis. Visi ramovėnai ir kiti apylinkės tautiečiai yra kviečiami kuo gausiau dalyvauti šiame minėjime! Skyriaus valdyba

## BOLTONE

### TRADICINIAI ŠOKIAI

Spalio 19 d. įvyko boltoniškių metiniai šokiai. Kaip ir praėjusieji jie praėjo labai smagiai ir draugiškai. Tik liūdna, kad kiekvienais metais pamažu dalyvių skaičius juose mažėja. Boltoniškiečiai yra labai dėkingi Mančesterio lietuvių klubui už į šokius surengtą ir finansuotą ekskursiją ištikimiesiems Boltono draugams iš tolimo Jorkširo, nepamirštant bičiulių iš Prestono ir visu kitų, kurie nepatingėjo atvykti į šokius.

Kaip visada, vakaro ceremonijas pravedė skyriaus pirmininkas H. Vaineikis, loterijos bilietus, žmonai padedant, energingai išplatino H. Silius, o prie įėjimo į salę sąžiningai budėjo J. Eidukas ir A. Stasiūnas.

Boltoniškių šeiminkės taip pat neatsiliko — O. Eidukienė, S. Keturakienė ir M. Paliukonienė pagamino labai skanius užkandžius ir juos visus pardavė — iki paskutinio sumuštinio.

Visiems šokių dalyviams nuoširdžiausias boltoniškių ačiū!

### Kalami litai

Iš anglų laikraščių sužinojome, kad Birminghamo miesto pinigų kalykla jau kala pinigus Lietuvai, kurie turėtų nekeliauti į Vilnių dar šį mėnesį. Yra kalamos vieno, dviejų ir penkių litų, o taip pat 10, 20 ir 50 centų monetos, ant kurių pavaizduotas kunigaikštis Gediminas. Naujus pinigus norima įvesti jau kitų metų pradžioje, bet kai kurie vyriausybės nariai nori palaukti, kol pagerės ekonominė būklė.

### Katalikai nenori koledžo

Mums palankus žurnalistas Edward Lucas savo straipsnyje komentuoja katalikų pasipriešinimą koledžo įkūrimui Panevėžyje, nes koledžą finansuotų privatus mecenatas protestantas iš Kanados (beje, rėmęs katalikės Motinos Teresės misijas). Katalikai bijo įvairių, kaip jie sako, sektų katalikiškame mieste, nepaisant to, kad dabar tūkstantis jaunuolių negalės mokytis užsienio kalbų, keramikos, fotografijos, meno ir braižybos, jiems nebedėstys Vakaruose apmokėti specialistai.

## PASAULYJE

### Britų Sandrauga susitarė

Praėjusią savaitę Zimbabvės sostinėje Harareje pasibaigė dvimetinė britų Sandraugos konferencija. Šiomet ji sugebėjo priimti vienbalsį komunikatą. Ankstesnėse konferencijose sankcijos prieš Pietų Afriką suskaldydavo konferencijos dalyvius. Nykstant aparteidui, visi sutiko, kad sankcijos pamažu turi būti panaikintos. Šioje konferencijoje D. Britanijos premjeras John Major iškėlė naują problemą — žmogaus teisių ir demokratinio valdymo klausimą. Tai buvo jo nuopelnas, kad šis punktas buvo įtrauktas į konferencijos komunikatą. Grasinimas nutraukti pašalpų teikimą kraštams, nusižengiantiems tiems principams, buvo neparemtas, bet šalys pažadėjo atsižvelgti į tai, kaip bus tvarkomasi vienpartinės sistemos kraštuose.

### Popiežius nusivylė

Sakoma, kad Popiežius esąs nusivylęs savo kelione į Braziliją, didžiausią katalikišką valstybę pasaulyje. Mat stebėtina mažai žmonių dalyvavo mišiose, palyginus su ankstesnėmis popiežiaus kelionėmis. Net Brazilijos televizija ne visada buvo mandagi.

### Taikos konferencija Madride

Pagaliau susitarta, kad Izraelio arabų konferencija bus sukviesta spalio 30 d. Madride. Kvietimus į konferenciją išsiuntinėjo prezidentai G. Bush ir M. Gorbačiovas. Nesutarimai tarp šalių labai dideli, todėl konferencija gali užtrukti ar ir visai nutrūkti. Ypač daug ginčų sukėlė palestiniečių atstovavimas, nes Izraelis nenori derėtis su PLO. Todėl palestiniečiai dalyvaus Jordano delegacijos sudėtyje. Izraelis taip pat nenori grąžinti karo metu užimtų teritorijų. Palestiniečiai, savo ruožtu, siekia autonomijos savo žemėje, Sirija nori atgauti Golano aukštumas. Bet konferencija visgi prasideda, ir didžiausi nuopelnai priklausys JAV valstybės sekretoriui James Baker.

### Naujas sovietų parlamentas

Prezidentas M. Gorbačiovas atidarė naująjį sovietų parlamentą. Tik septynios respublikos iš 12 atsiuntė savo atstovus. Skaudžiausias faktas yra Ukrainos nedalyvavimas, nors ji ir pažadėjo vėliau prisijungti. M. Gorbačiovo kalba buvo sutikta mirtina tyla. Jis nieko naujo nepasakė, tik pareikalavo, kad respublikos nusteigtų savo kariuomenių.

Dideliam visų nustebimui, Sovietų sąjungos užsienio reikalų ministro pavaduotojas Jurijus Deriabinas pareiškė, kad Sovietų Sąjunga norėtų užmegzti normalius santykius su NATO. Klausama, kodėl sovietai nepanoro bendrauti su naujai kuriama Europos kariuomene, kurią propaguoja Vokietija ir Prancūzija.

### Komercinė sąjunga

Dvi didžiulės valstybių sąjungos — Europos ekonominė bendrija (12 valstybių, 344 milijonai gyventojų) ir Europos laisvos prekybos organizacija (Efta — 7 valstybės, 32 milijonai gyventojų) — nutarė susijungti. Eftai priklausys skandinavai, Islandija, Šveicarija, Austrija ir Lichtenšteinas. Laisva rinka naudosis apie 376 milijonus žmonių, kurie galės laisvai keliauti ir apsigyventi be suvaržymų.